

بزرگداشت دکتر محمد معین در انجمن آثار و مفاخر فرهنگی

که این در نوع خود بی‌نظیر است. او در این کتاب اغلب، شواهدی از شاعران کهن ذکر می‌کند. این پژوهشگر اظهار داشت: اولین بار بود که تحقیق در خصوص کتاب «برهان قاطع» در ایران صورت می‌گرفت و در آن به زبان‌های باستانی ایران توجه می‌شد. همکاری معین با فرهنگنامه دهخدا از دیگر کارهای ارزنده این واژه‌شناس بزرگ است. «محقق» در ادامه گفت: علامه دهخدا برای ادامه تدوین لغتنامه معین را امین خود دانست. کسانی که با دکتر معین همکاری داشتند از او خاطرات خوشی دارند، او در عین حال که کار را جدی می‌گرفت و سختگیر بود به همکاران و شاگردان کمک می‌کرد و از محبت خود، آنها را بی‌نصیب نمی‌گذاشت. در مملکت ما پیشینه‌ای وجود دارد که تا زمانی که فردی در قید حیات است قدرش دانسته نمی‌شود. این مسأله را ما از فردوسی تا امروز می‌توانیم ببینیم. آخرین باری که معین را در صحت و سلامت دیدم سال ۱۳۴۰ بود که دعوت شده بودم به دانشگاه مک‌گیل کانادا و رفتم به دانشکده ادبیات تا از او خداحافظی کنم. محقق افزود: در همان مدت کوتاهی که معین نشاط کار داشت، آثار برجسته‌ای به جای گذاشت. او تازه آغاز کرده بود برای اینکه یک دوره دستور زبان فارسی و به طور کلی تحقیق جامعی را روی زبان فارسی بنویسد و اگر عمرش وفا می‌کرد یک دایرةالمعارف دستور زبان می‌نوشت. «حسن تاجبخش»

«مهدی محقق» رییس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی در مراسم بزرگداشت مرحوم استاد دکتر محمد معین گفت: دکتر محمد معین می‌خواست تحقیق جامعی را درباره زبان فارسی بنویسد و اگر عمرش وفا می‌کرد یک دایرةالمعارف دستور زبان فارسی می‌نوشت. به گزارش خبرنگار ادبی فارس، «مهدی محقق» رییس هیأت مدیره انجمن آثار و مفاخر فرهنگی در مراسم بزرگداشت «محمد معین» در انجمن آثار مفاخر فرهنگی که در محل انجمن آثار مفاخر فرهنگی برگزار شد، بیان داشت: مرحوم معین از استادان برجسته دانشگاه تهران بود. خود من افتخار داشتم که نخستین سالی که به دانشکده ادبیات رفتم درس متون نظم و نثر فارسی را نزد او بگذرانم و روش تحقیق در متون فارسی را از او بیاموزم. وی ادامه داد: من در تألیف مجموعه‌ای از کتاب‌های درسی با او همکاری داشتم. به منزل و کتابخانه او بسیار تردد می‌کردم. بالاخره در همان دانشکده اولین رساله دکتری را که راهنمایی کرد رساله من بود. در اردیبهشت‌ماه ۱۳۳۸ از آن رساله دفاع شد. این استاد ادبیات تصریح کرد: معین پرتوان بود و زحمتکش و واقعاً «محب‌التعب» بود و کوشش او در مسأله فرهنگ‌نویسی و تصحیح فرهنگ «برهان قاطع» از کارهای غیرقابل چشم‌پوشی ادبیات فارسی است. او در تصحیح «برهان قاطع» بر حواشی کتاب ریشه‌های پهلوی اوستایی و... را نوشته است

بوده و کتاب را به اسم «سلطان عبدالله قطب‌شاه» تقدیم می‌کند. این فرقه در جنوب هندوستان سلطنت می‌کردند و یکی از پرورندگان ادب فارسی در جنوب هند بوده‌اند. وی اظهار داشت: معین و علی‌اصغر حکمت که در مورد «برهان قاطع» تحقیق کردند آگاهی‌های دقیقی از شخصیت مؤلف کتاب نتوانستند پیدا کنند. مؤلف در سال ۱۰۶۲ این کتاب را تألیف کرده است. خود معین در مورد برهان قاطع می‌گوید که این کتاب از دو جهت مهم است اول کمیت دوم از نظر ترتیب الفبایی. این کتاب در زمان خودش بزرگ‌ترین فرهنگ بوده است از آن جهت که فرهنگ‌های پیش از آن نهایتاً ۷۰۰۰ لغت داشتند اما برهان قاطع ۲۰۰۰۰ واژه دارد. وی ادامه داد: این فرهنگنامه در خصوص ترتیب الفبایی هم متعارف عمل کرده است. بسیاری از کتاب‌های قدیمی براساس حرف آخرشان تنظیم شده‌اند اما برهان قاطع براساس الفبای امروزی است. یکی از ایرادات این کتاب این است که اشاعه‌دهنده لغات ساختگی دساتیری فرقه آدرکیوان است و نویسنده برهان قاطع چون متوجه جعلی بودن این لغات نشده، آنها را در کتاب آورده است اما معین آنها را تصحیح کرده است. کار دیگر معین در این اثر اضافه کردن ریشه لغات در این کتاب است. او در این کتاب ریشه‌های اوستایی، پهلوی و ریشه کلمات محلی را به این فرهنگ اضافه کرده است. این پژوهشگر ادبی در ادامه صحبتش افزود: از کارهای دیگر معین بر برهان قاطع می‌توان اضافه کردن اعلام را نام برد. معین در حالی که کتاب را تصحیح می‌کرده است، اعلام جدیدی را به آن افزوده است. اضافه کردن شواهد و حواشی توسط معین به این کتاب باعث شده که این کتاب پس از سال‌ها ارزش خود را کاملاً حفظ کند. «مهدخت معین» استاد ادبیات و فرزند معین در این مراسم به خوانش نظرات بزرگانی چون محمدعلی جمالزاده، ذبیح‌الله صفا، ایرج افشار و جعفر شهیدی و... در خصوص معین پرداخت و گفت: تا قبل از سال ۸۰ هم که قانون ۳۰ سال از مرگ مؤلف به سرنرسیده بود بابت سه چاپ فرهنگ معین هنوز حق تألیفی دریافت نکرده‌ایم. «آقدس کاظمی» نیز در پایان این مراسم به خوانش شعری در خصوص معین پرداخت.

استاد دانشگاه و عضو فرهنگستان علوم در این مراسم گفت: من یک مرتبه معین را در سال ۴۲ دیدم. آن زمان من استادیار دانشگاه تهران بودم. در فرانسه او را دیدم که مشغول سخنرانی به زبان فرانسه در خصوص مثنوی بود. در آنجا بزرگانی چون شفق، پورداوود و بسیاری از بزرگان دیگر هم بودند.

وی در ادامه صحبتش افزود: در سبزوار روی قبر ملاهادی سبزواری نوشته «اسرار نمرود، زنده‌تر شد» می‌بینیم که این مسأله در خصوص معین هم صدق می‌کند که پس از چهار دهه هنوز زنده است و تا ابد هم پایدار خواهد ماند. خاندان و دوستان معین با تداوم برگزاری این نوع جلسات باید کارهای مهم او را مانند شاهنامه تا ابد در دل مردم نگه دارند. «محمدحسن اصغرینیا» نیز در این نشست گفت: باید با تأسیس بنیادی به نام بنیاد معین، از حقوق مرحوم دکتر محمد معین دفاع شود تا پس از گذشت ۳۰ سال هر ناشری به هر صورتی که می‌خواهد اقدام به چاپ آثارش نکند. به گزارش خبرنگار ادبی فارس، «محمدحسن اصغرینیا» مشاور وزیر ارشاد در مراسم بزرگداشت «محمد معین» در انجمن آثار مفاخر فرهنگی که در محل انجمن آثار مفاخر فرهنگی برگزار شد، به خواندن نامه‌هایی که بین معین و دیگر اهالی فرهنگ مکاتبه شده بود پرداخت و بیان داشت: چاپ سرشار از اشتباه فرهنگ معین، به نام معین لطمه می‌زند. وی افزود: هفته گذشته که در منزل معین مراسم بزرگداشتش برگزار شده بود دیدیم که منزل او (که توسط خانواده معین برای تبدیل به مجامع فرهنگی و ادبی به شهرداری اهدا شده) به محل برگزاری کلاس‌های خط و نقاشی تبدیل شده و قسمتی هم به بخشی از ساختمان شهرداری منطقه ۱۴ شده است و حتی نام آن را هم عوض کرده‌اند. «حسن انوری» عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی و مؤلف «فرهنگ سخن» در این مراسم بیان داشت: من امروز در خصوص یکی از بهترین کارهای معین که همان «برهان قاطع» است مطالبی را بیان می‌کنم. «برهان قاطع» در زمان خودش و تا قرن‌ها یکی از معتبرترین فرهنگ‌های زبان فارسی بوده است. مؤلف این کتاب «محمدحسن خلف‌تبریزی» در نزد قطب شاهیه مقیم